

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK
7.B.254/2020/35. szám

A Fővárosi Törvényszék a befolyással üzérkedés büntette és más bűncselekmények miatt [REDACTED] és társai ellen indult büntetőügyben 2021. év január hó 22. napján megtartott előkészítő ülésen meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A bíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 503. § (2) bekezdése, 504. § (1)-(6) bekezdése és 505. § (4) bekezdése **alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárást kezdeményez az Alkotmánybíróságnál**, egyúttal **az eljárást felfüggeszti**.

A végzéssel szemben fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

I. A bíróság előtt folyamatban lévő eljárás:

Ügyszám: III/00219-0/2021	
Érkezett: 2021 FEBR 02.	
Példány: 1	Kézelőiroda:
Melléklet: 3 db	2

- [1] A Központi Nyomozó Főügyészség a KÜO.476/2018. számú, 2020. május 25. napján bírósághoz benyújtott vádiratában többrendbeli vesztegetést színelve és üzletszerűen elkövetett befolyással üzérkedés büntetével, hivatali vesztegetés büntetével, befolyással üzérkedés büntetével és befolyás vásárlásának büntetével vádolta [REDACTED] s öt társát.
- [2] A vádirati tényállás III/1. pontja szeri [REDACTED] III. rendű vádlott 2016-ban közölte [REDACTED] VI. rendű vádlottal, hogy ismerőse, [REDACTED] I. rendű vádlott politikai kapcsolatain keresztül el tudja intézni, hogy vegyék előre egy Budapest XI. kerületi önkormányzati ingatlan bérletének pályázata során, ennek fejében 1 100 000 forintot kért tőle, amit a VI. rendű vádlott ki is fizetett a III. rendű vádlottnak. A III. rendű vádlott elküldte az I. rendű vádlottól korábban kapott lakásigénylési nyomtatványokat a VI. rendű vádlottnak, azonban a pénzt nem továbbította az I. rendű vádlottnak, azt saját magára költötte.
- [3] Az ügyészség ezen vádpont vonatkozásában a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 299. § (1) bekezdésébe ütköző befolyással üzérkedés büntette miatt emelt vádat [REDACTED] III. rendű vádlottal szemben, és a Btk. 298. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző befolyás vásárlásának büntette miatt [REDACTED] VI. rendű vádlottal szemben. [REDACTED] III. rendű vádlott további vádpontokban is érintett.
- [4] A Fővárosi Törvényszék 2020. november 18. és 2021. január 22. napján előkészítő ülést tartott, amelyen nyilatkoztatta a vádlottakat a beismerés tárgyában. A VI. rendű vádlott az előkészítő ülésen a bűnösségét a vádirattal egyezően beismerte, lemondott a tárgyaláshoz való jogáról, ezzel egyidejűleg terhelően nyilatkozott a III. rendű vádlotról is, akinek a pénzt átadta. A III. rendű vádlott a bűnösségét nem ismerte el, védekezésésként annyit terjesztett elő, hogy a pénzt valóban átvette a VI. rendű vádlottól, de ezt nem befolyás érvényesítése érdekében.
- [5] A bíróságnak elsősorban arról kellett döntenie, hogy – az ügyész és védő indítványának megfelelően – helye van-e a VI. rendű vádlott beismerése elfogadásának és bűnösséget megállapító ítélet meghozatalának.

II. Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései

- [6] Az Alaptörvény B) Cikkének (1) bekezdése:
„(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
- [7] Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1)-(3) bekezdése:
„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”
(2) Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.
(3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. [...]

III. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény támadott rendelkezései

- [8] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 2021. január 22. napján hatályos 503. § (1) és (2) bekezdése a következők szerint rendelkezik:
„(1) Ha a vádlott a bűnösségét nem ismerte be valamennyi olyan bűncselekményben, amelyet a vád tartalmaz, akkor a bíróság – az elfogadott bűnösséget beismerő nyilatkozat vonatkozásában az 521. § korlátai között – a vádról egységesen, tárgyalás alapján határoz.
(2) Ha az eljárás több vádlott ellen folyik és az elkülönítés egyéb feltételei fennállnak, a bíróság az ítélet kihirdetése érdekében az előtte folyamatban lévő ügyeket a bűnösségét beismerő vádlott tekintetében elkülönítheti.”
- [9] A Be. 504. §-a az alábbiakat tartalmazza:
„(1) Ha a vádlott a bűnösségét beismeri, és a beismeréssel érintett körben a tárgyaláshoz való jogáról lemond, a bíróság e tény, az eljárás ügyiratai, valamint a vádlott kihallgatása alapján vizsgálja meg, hogy a vádlott bűnösségét beismerő nyilatkozatát elfogadja-e. A vádlott kihallgatása – az előkészítő ülés jellegére figyelemmel – a (2) bekezdésben meghatározott feltételek vizsgálatára irányul.
(2) A bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának a feltételei a következők:
a) a vádlott e nyilatkozatának természetét és elfogadásának következményeit megértette,
b) a vádlott beszámítási képessége és beismerésének önkéntessége iránt ésszerű kétely nem mutatkozik,
c) a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozata egyértelmű és azt az eljárás ügyiratai alátámasztják.
(3) Ha a (2) bekezdésben meghatározott feltételek fennállnak, a bíróság a vádlott bűnösségét beismerő nyilatkozatát végzésével elfogadja. E végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.
(4) Ha a bíróság nem látja akadályát az ügy előkészítő ülésen való elintézésének, a vádlottat a büntetés kiszabási körülményekre is kihallgatja.
(5) A vádlott kihallgatását követően az ügyész, ezután a védő felszólalhat.
(6) A bíróság az ítéletét az előkészítő ülésen is meghozhatja.”
- [10] A 2021. január 22. napján hatályos – jelen indítvánnyal támadott – Be. 505. § (4) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik az előkészítő ülést követő tárgyalásról:
„(4) Ha a tárgyalás megtartásának nincs akadálya, a bíróság a tárgyalást nyomban megtarthatja.”

IV. Az ügyben felvetődő alapjogi normakollízió

- [11] A bíróság az előkészítő ülésen arra jutott, hogy a Be. III. pontban részletezett szabályainak alkalmazása az Alaptörvény II. pontban hivatkozott alapvető jogaival való összeütközését eredményezi, ha a beismerő vádlott és nem beismerő vádlott bűncselekményei egymással szorosan összefüggenek. A bíróság kétféle döntést hozhat: az egyik, hogy a beismerés elfogadását a védekező vádlott társra figyelemmel megtagadja, ez azonban a beismerő vádlott vonatkozásában az ésszerű időn belüli elbíráláshoz való jogot és közvetve a jogbiztonság elvét sérti; a másik, hogy a beismerést elfogadja, ez esetben viszont a bűncselekmények szoros anyagi jogi összefüggése miatt a védekező vádlott pártatlan bíróhoz való joga és ezzel összefüggésben az ártatlanság vélelme sérül.
- [12] Az alapvető jogok összeütközését a bíróság értelmezés útján az Alaptörvény 28. cikkének alkalmazásával nem tudja feloldani, mert a beismerés ilyen esetben történő megtagadása a jogalkotó törvényjavaslat indokolásban is megjelenő jogalkotói céljával nyilvánvalóan ellentétes lenne. A jogalkotó a 2020. évi XLIII. törvénnyel beiktatott módosításban sem szabályozza azt az esetkört, amikor lehetővé teszi a beismerés elfogadásának megtagadását a másik vádlott pártatlan bíróhoz való jogának védelme érdekében.
- [13] A Be. nem tesz különbséget a bűnösség beismerésének elfogadhatósága tekintetében a között, hogy egy vagy több vádlott szerepel az ügyben, és aszerint sem, hogy utóbbi esetben az egyes vádlottak ugyanazon bűncselekmény különböző, de anyagi jogilag egymáshoz szorosan kapcsolódó elkövetési magatartások által megvalósuló bűncselekménye elkövetésével vannak-e megvádolva. A törvény szövegéből következik, hogy kifejezetten lehetőség van arra, hogy a bíróság egyes vádlottakkal szemben beismerésük alapján, akár az ügy elkülönítésével, akár anélkül, nyomban ítéletet hozzon, miközben más vádlottakkal szemben tárgyalást tartson, a bizonyítási eljárást lefolytassa, és ezt követően hozzon ítéletet.

V. A beismerés elfogadásának megtagadása és az ügy ésszerű időn belüli elbírálása

- [14] Az előkészítő ülésen tett beismerés lehetőségének új jogintézménye a büntetőeljárások gyorsításának céljával született meg. A törvény általános indokolása szerint a jogalkotó időszerűségi és pergazdaságossági elvek, valamint pragmatikus megfontolások miatt kívánta eltérően kezelni azokat az ügyeket, amelyekben a terhelt beismer, azokkal az eljárásokkal szemben, amelyekben a tagadó terhelt bűnössége tekintetében bizonyítást kell lefolytatni. A beismerés lehetőség a terhelttel való együttműködésre, amelyben valamennyi fél és a társadalom egésze érdekelt, hiszen az a hatóságok oldalán idő- és költségmegtakarítást, a terhelt oldalán enyhébb szankcionálást, a sértett oldalán biztos jóvátételt eredményez, egyben azt az üzenetet közvetíti, hogy a bűncselekmény elkövetőjét valóban felelősségre vonják.
- [15] Ha a törvényi feltételek fennállnak, a bíróság a bűnösség beismerését elfogadja – a korábban hatályos szövegezés szerint: jóváhagyja – a feltételek hiányában pedig az elfogadást megtagadja. Mindezt a vizsgálatot a bíróságnak vádlottanként külön-külön kell elvégeznie. A beismerő vallomás elfogadásával érintett bűncselekmények tekintetében kizárólag a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem érintő bizonyítás lefolytatásának lehet helye.

- [16] A bűnösség beismerésének elfogadhatósága kapcsán a bíróságnak több szempontot kell megvizsgálnia: a vádlott külső befolyástól mentesen, a saját elhatározásából ismerte-e el a bűnösségét, tisztában van-e a beismerő vallomása természetével és annak lehetséges következményeivel, illetve nem merül-e fel kétely a beismerő vallomás hitelességével kapcsolatban. Ezeket feltételeket a Be. 504. § (2) bekezdése sorolja fel, azonban ezek között nem szerepel olyan feltétel, amely azzal lenne összefüggésben, hogy az eljárásban más vádlottak a beismerő vádlott nyilatkozatával ellentétes védekezést terjesztenek elő.
- [17] A bírói gyakorlat egységes abban a körben, hogy a beismerés elfogadása nem tagadható meg pusztán amiatt, mert vannak olyan bizonyítékok is (például más terhelt vallomása), amely nem cseng egybe a beismeréssel. Egyetlen kivétel: ha a rendelkezésre álló bizonyítékok teljes egészében ellentmondanak a beismerésnek, mivel ez esetben az anyagi igazság érvényre juttatása érdekében az elfogadást meg kell tagadni. A törvény indokolása ezt úgy fogalmazza meg, hogy ha a bíróságnak a vádlott beismerésének hitelességével kapcsolatban kételye támad, az eljárás korábbi szakaszában tett nyilatkozatától függetlenül azt kell megállapítania, hogy a beismerés elfogadásának feltételei hiányoznak.
- [18] A bírói gyakorlat a törvény hatálybalépése óta viszonylag egységesnek mondható abban a kérdésben is, hogy nem lát lehetőséget arra, hogy a többvádlottas ügyekben pusztán amiatt tagadja meg a beismerés elfogadását, mert egyes vádlottak tagadásban vannak, míg mások védekeznek. Az egyes beismerő vádlottakra vonatkozó ügyelkülönítés lehetősége a Be. 503. § (2) bekezdésében kifejezetten megengedi. A beismerés elfogadása nem függhet pertaktikai megfontolásoktól sem, amikor azért tagadja meg a bíróság az elfogadást, mert a beismerő vádlottat később tanúként akarja kihallgatni a vádlott társak bűnösségének bizonyításához, viszont az előkészítő ülésen még beismerő vádlott tanúként megtagadhatja a vallomástételt. (A Be. 172. § (2) bekezdése alapján csak az ügyészséggel egyeséget kötött vádlott kötelezhető arra, hogy önmagára nézve terhelő vallomást tegyen, az előkészítő ülésen beismerő vádlott nem.)
- [19] Ha a bíróság a törvényben felsorolt feltételeken túl diszkrecionálisan többletfeltételt támaszt a jóváhagyáshoz, ez nemcsak a jogállamiság és jogbiztonság elvét sérti, de ütközik a beismerő vádlottak ügye ésszerű időn belül történő elbíráláshoz való jogával és jogos érdekeivel is. A beismerő vádlott a tárgyaláson hátrányosabb eljárási helyzetbe kerül, mert az előkészítő ülésen illeti csak meg a Be. 565. § (2) bekezdése által biztosított védelem, amely szerint a bíróság nem szabhat ki súlyosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat súlyosabb intézkedést az előkészítő ülésen, mint amelyet az ügyészi indítvány tartalmaz.

VI. A beismerés elfogadása és a bíróság pártatlansága

- [20] A beismerés elfogadása az alapvető jogok összeütközését veti fel azokban az ügyekben, ahol a vádlottak cselekménye anyagi jogi szempontból szoros kapcsolatban áll. Ilyen a jelen ügyben vád tárgyává tett befolyással üzérkedés és befolyás vásárlása, ahol a bíróság a befolyás vásárló beismerésének elfogadásával – amikor tényként fogadja el, hogy a vádlott azért adott át pénzt a társának, hogy az a befolyását jogtalan módon érvényesítse – szükségszerűen véleményt mond egyúttal a befolyással üzérkedésről is, hiszen az egy mozzanatú cselekmény két elkövetési oldaláról beszélünk.

- [21] A bíróság a beismerő vádlottal szemben – akár elkülönítést követően, akár anélkül – az előkészítő ülésen nyomban ítéletet hozhat, miközben a beismeréssel nem érintett vádlottak tekintetében az eljárást folytatja. Kizáró rendelkezés hiányában ugyanazon bírói tanács fog eljárni a tárgyalási szakban, lefolytatja a bizonyítást és ítéletet hoz, aki az előkészítő ülésen már megnyilvánult a rendelkezésre álló bizonyítékok tekintetében, hiszen értékelte, hogy azok alátámasztják a beismerő vádlott esetében a bűnösség kimondását.
- [22] Noha megvan annak elvi lehetősége, hogy a bíróság később akár felmentő ítéletet hozzon a védekező vádlottal szemben, és az előkészítő ülésen meghozott, bűnösséget megállapító ítélet felmentő ítélettel való koherenciája perújítással helyreállítható, azonban beismerés elfogadása esetén a védekező vádlottal szemben a bíró úgy folytatja az eljárást, hogy előtte előzetesen a bűnösség tekintetében a vádlott társ felelősségéről döntött.
- [23] A beismerés elfogadásának vizsgálata a beszerzett bizonyítékok vizsgálatára is kiterjed, anélkül, hogy a bíróság ellentétes bizonyítékokat ütköztetne, az esetleges ellentmondásokat feloldaná. E tekintetben az előkészítő ülésen folytatott bizonyíték értékelés jellegében a nyomozási bíró tevékenységéhez áll közel, aki a Be. 276. § (1) bekezdés a) pontja szerinti megalapozott gyanút vizsgálja, mint a kényszerintézkedés általános feltételét.
- [24] A tárgyalás előkészítése a büntetőeljárás önálló szakasza, amelynek egyrészlől jól körül határolható kezdete és vége van (a vádirat benyújtásától a tárgyalás kitűzéséig), másrészlől az egyes vádlottak vonatkozásában önálló lehetséges kimenettel rendelkezik, hiszen amennyiben egy vádlott beismeri a bűnösségét és lemond a tárgyaláshoz való jogáról, vele szemben ügydöntő határozat születhet, és az eljárás későbbi szakaszában már nem áll eljárás alatt. Az előkészítő eljárás elkülön abban a tekintetben is, hogy a bíróság csak tárgyaláson vehet fel bizonyítást, az előkészítő ülésen a büntetőjogi főkérdésben bizonyítás nem történik.
- [25] A Be. által szabályozott tárgyalás előkészítése nagy fokban hasonlít az 1896-os bünvádi perrendtartás XV. fejezetében szabályozott váditanácsi eljáráshoz. Hasonlóan az előkészítő üléshez, a bíróság a váditanácsi eljárásban döntött a kényszerintézkedés tárgyában, itt kifogásolhatta a vádlott a vádemelést, ekkor vizsgálta a bíróság a büntethetőséget kizáró okokat, felfüggeszthette az eljárást, elutasíthatta a vádiratot, illetve döntött a terhelt vád alá helyezéséről. A Bünvádi Perrendtartás 65. §-a úgy rendelkezett, hogy az a bíró, aki az ügyet a váditanács ülésén előadta, a főtárgyaláson bíróként nem lehetett jelen, és a vádhatározat hozásánál közreműködött többi bíró az ügy főtárgyalásán eljáró tanács egybeállításánál „lehetőleg mellőzendő” volt.
- [26] A váditanács megszüntetéséről, a sajtóeljárás gyorsításáról és az államfogházbüntetés megszüntetéséről szóló 1946. évi XIV. törvény ugyan megszüntette a váditanácsot, azonban úgy rendelkezett, hogy a váditanács hatáskörébe utalt tennivalókat a törvényszék elnöke által kijelölt külön tanács látja el. Ebből ugyancsak az olvasható ki, hogy a váditanács hatáskörébe utalt kérdésekről döntő bírói tanács és a perbíró tanács elkülönült.
- [27] A hatályos Be. a bíró kizárása körében rendelkezik arról, hogy a vádemelést követően a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben a vádemelés előtt nyomozási bíróként, vagy a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés tárgyában eljár. A másodfokú eljárásból ki van zárva az a bíró, aki az ügy elsőfokú, a harmadfokú eljárásból pedig az, aki az ügy elsőfokú vagy másodfokú elbírálásában részt vett. A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásból ki van zárva az a bíró is, aki a hatályon kívül helyező határozat vagy a megalapozatlansága miatt hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett. A

perújítás elrendelése folytán megismételt eljárásból ki van zárva az a bíró is, aki a perújítást elrendelő határozat vagy a perújítással támadott határozat meghozatalában részt vett, és az egyszerűsített felülvizsgálati eljárást kivéve, a rendkívüli jogorvoslati eljárásból ki van zárva az a bíró, aki a rendkívüli jogorvoslattal megtámadott határozat meghozatalában vett részt. Nincs azonban olyan rendelkezés, amely szerint az előkészítő ülésen a bűnösség kérdésében egyes vádlottokról döntést hozó bíró a további eljárásból – azaz a tárgyalási szakból – kizárt lenne, így kötelező rendelkezés hiányában az ügyet a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet 31. §-a szerint kijelölt bírónak kell befejeznie.

- [28] Az Alkotmánybíróság a 36/2013. (XII.5.) AB határozatában rámutatott arra, hogy a pártatlanság követelménye a tisztességes eljáráshoz való jog immanens része, amely az eljárásban résztvevő személyekkel szembeni előítéletmentes, elfogulatlan eljárás követelményét jeleníti meg. A pártatlanság követelményének van egy szubjektív, a bíró magatartásában rejlő és egy objektív, a szabályozásban megnyilvánuló követelménye. A pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését elsődlegesen az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják. Ezek között vannak abszolút kizárási okok, amelyek fennállása eleve kizárja a bírót az eljárásból anélkül, hogy a bíró tényleges elfoglaltsága vizsgálandó lenne. A bíró adott ügyben való elfoglaltsága a relatív kizárási okok körében vizsgálandó. (36/2013. (XII.5.) AB határozat, Indokolás [48])
- [29] A relatív és az abszolút kizárási okok között az Alkotmánybíróság által is hivatkozott minőségi különbség nem teszi feloldhatóvá a problémát azzal, hogy az eljáró bíró bármikor bejelentheti elfoglaltságát, hiszen a bíró jelen ügyben a büntetőeljárás szabályok maradéktalan betartása mellett – bármilyen szubjektív elfoglaltság felmerülése nélkül – szembesül a helyzettel, hogy a pártatlanság látszata sérül.
- [30] Az Alkotmánybíróság a 34/2013. (XI.22.) AB határozatában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelménynek tekintette, hogy az előzetes letartóztatás egy éven túli meghosszabbítására irányuló eljárásban a törvényszék egyesbírája a bíróság további eljárásából legyen kizárva, mivel a bírónak a vádemelés előtt abban a kérdésben is állást kell foglalnia, hogy a terhelt megalapozottan gyanúsítható-e bűncselekmény elkövetésével, így a bizonyítékokról előzetesen állást foglal, továbbá olyan bizonyítékokat is megismerhet, amit később nem használnak fel az eljárásban, így a pártatlanságát kétely övezheti. (34/2013. (XI.22.) AB határozat, Indokolás [53]-[54], 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [41])
- [31] Az Alkotmánybíróság a 21/2016. (XI. 30.) AB határozat meghozatala során a nyomozási bírói határozatok felülbírálatát végző bíró esetében is úgy látta, hogy mivel a másodfokon eljáró bíróság vizsgálata kiterjed az előzetes letartóztatás meghosszabbítása általános és különös törvényi feltételeinek vizsgálatára, így arra is, hogy a megalapozott gyanú változatlanul fennáll-e, ezért a 34/2013. (XI. 22.) AB határozatban megállapított kifogások az előzetes letartóztatás meghosszabbítása tárgyában lefolytatott másodfokú eljárás során is fennállnak. Az Alkotmánybíróság elvi élel fejtette ki, hogy a pártatlanság követelménye megkívánja, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában – így akár a nyomozás során – bírói feladatokat látott el, ugyanis azzal szükségszerűen együtt jár a bizonyítékok bizonyos szintű, de mindenképpen előzetes értékelése. E körben nincs alapvető különbség a nyomozási bíró, az előzetes letartóztatás egy éven túli hosszabbításáról döntő egyesbíró és az előzetes letartóztatás elrendelése, illetve meghosszabbítása tárgyában másodfokú döntést hozó tanács tagjainak feladatai között. (21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [42]-[43])

- [32] Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) úgy foglalt állást, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. Cikkét – amely megfelel az Alaptörvény XXXVIII. cikkében deklarált alapvető jognak – olyan módon kell értelmezni, hogy a pártatlan bírósághoz való jogba nem pusztán az tartozik bele, hogy az eljáró bíró tartózkodik az olyan magatartástól és megnyilvánulástól, amelyből pártatlanságának hiányára lehet következtetni, de hozzá tartozik az is, hogy az eljárás résztvevőiben ne ébredhessen ésszerű kétely e tekintetben. Az EJEB több ügyben is idézte Lord Chief Justice Hewart elhíresült mondatát: *"Not only must Justice be done; it must also be seen to be done"* azaz nemcsak igazságot kell szolgáltatni, de ezt láthatóvá is kell tenni (1924 R v Sussex Justices). (Micallef kontra Málta 2009.10.15. 17056/06; Morice kontra Franciaország 2015.04.23. 29369/10; Kyprianou kontra Ciprus 2005.12.15. 29369/10)
- [33] A Fővárosi Törvényszék az előtte folyamatban lévő ügyben összevetette a hatályos Be. rendelkezéseit a fentiekkel, és arra az eredményre jutott, hogy azon több vádlottas büntetőügyekben, ahol a vádlottak cselekvősege szorosan összefügg, az elkövetési magatartás egymást kiegészíti, sérülne a pártatlan bírósághoz való alapvető jog, ha a bírói tanács az előkészítő ülésen az ügy iratai alapján a vádlott beismerését elfogadja, majd ezt követően ugyanazon bírói tanács folytatja a tárgyalást a bűnösségét el nem ismerő vádlottak vonatkozásában, amelyben a bizonyítás körét ugyanazon ügyiratok képezik.

VII. Indítvány

- [34] A Fővárosi Törvényszék az előtte folyamatban lévő elsőfokú büntetőügyben a Be. 489. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett, mivel olyan jogszabályt kellene alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észlelte.
- [35] A bírói kezdeményezés az eljárási törvény előkészítő ülésen történő beismerés elfogadásával és a vádlottnak a tárgyalásról történő lemondásával kapcsolatos minden szakaszát érinti, mivel a bíróságnak ezeket összességében kellene alkalmaznia a folyamatban lévő ügyben és más hasonló ügyekben.
- [36] Egyértelmű ugyanakkor, hogy az alaptörvény-ellenesség nem merül fel olyankor, ha egyetlen vádlott van az ügyben, vagy nincs érdekellentét több vádlott cselekvőségének összefüggése és a védekezés eltérősége miatt. A helyzetet a jogalkotó megoldhatta volna akár a beismerés elfogadás megtagadásának ilyen esetre történő szabályozásával, akár kizárási szabály beiktatásával, hiszen bármelyik megoldással a Be. vonatkozó rendelkezései összhangba kerülnének az Alaptörvénnyel, azonban az Abtv. kizárólag arra biztosít lehetőséget a rendes bíróságnak, hogy jogszabályhelyek megsemmisítését kezdeményezze. Mivel a fentiek szerint az érintett Be. rendelkezésnek van egy a bíró által nem mérlegelhető olyan gyakorlati alkalmazási köre, amely alapjogsérelemhez vezet, ezért a bíróság a törvényhelyek megsemmisítését kezdeményezi.
- [37] Mindazonáltal az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdés c) pontja alapján az Alkotmánybíróság nincs elzárva attól, hogy hatáskörének hivatalbóli gyakorlása során a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítsa meg, ha úgy látja, hogy a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos.

- [38] Abban az esetben pedig, ha az Alkotmánybíróság a mulasztással előidézett alaptörvényellenesség fennállását nem látja megállapíthatónak, azonban a bírói kezdeményezésnek a jogi okfejtésével egyetért, az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján megállapíthatja, hogy az Alaptörvényből levezethető alkotmányos követelmények milyen módon juttathatók érvényre a Be. alkalmazása során.
- [39] Az előterjesztő bíróság álláspontja az, hogy az alkotmányos követelmények kétféle módon juttathatók érvényre: ha az Alaptörvény rendelkezéseivel összefüggésben úgy kell értelmezni a Be. 504. § (2) bekezdését, hogy a beismerés elfogadását a bíróságnak meg kell tagadnia, ha a több vádlott ellen folyó ügyben a vád tárgyává tett bűncselekmények szoros kapcsolatára figyelemmel az elfogadás esetén a pártatlan bírósághoz való jog sérülne. A másik értelmezési lehetőség, hogy a beismerés elfogadásának ilyen esetben ugyan van helye, de alkotmányos követelmény, hogy a több vádlott ellen folyó büntetőügy elintézésében a vád tárgyává tett bűncselekmények szoros kapcsolata esetén ne vegyen részt olyan bíró, aki az előkészítő ülés során beismerés elfogadásáról döntött.
- [40] A bíróság végzése a Be. 513. § (1) bekezdés a) pontja szerint jogorvoslattal nem támadható.

Budapest, 2021. január 22.

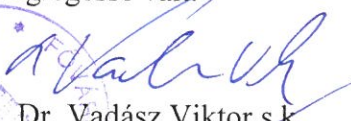

Dr. Vadász Viktor s.k.
bíró

Z á r a d é k :

A végzés 2021. január 22. napján véglegessé vált.

Budapest, 2021. január 22.

Dr. Vadász Viktor s.k.
bíró

